



CK.0000059536

# Những mảnh đời được ban tặng

Chiến dịch Không vận  
Trẻ em Việt Nam

Phóng sự

# 1975

DANA SACHS



NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

UYÊN  
LIỆU

The Life We Were Given © 2010 Dana Sachs

Bản tiếng Việt © Nhà xuất bản Trẻ

Bản tiếng Việt được xuất bản theo Hợp đồng nhượng quyền năm 2013.

---

BIỂU GHI BIÊN MỤC TRƯỚC XUẤT BẢN ĐƯỢC THỰC HIỆN BỞI THƯ VIỆN KHTH TP.HCM  
General Sciences Library Cataloging-in-Publication Data

**Sachs, Dana**

Những mảnh đời được ban tặng - chiến dịch không vận trẻ em Việt Nam năm 1975 : [phóng sự] / Dana Sachs ; Hoàng Nhưing dịch. - T.P. Hồ Chí Minh : Trẻ, 2013.

398tr. ; 20 cm.

1. Chiến tranh Việt Nam, 1961-1975 -- Trẻ em. 2. Chiến tranh Việt Nam, 1961-1975 -- Người tị nạn. 3. Cầu hàng không quân đội -- Việt Nam -- Lịch sử -- Thế kỷ 20. 4. Chiến tranh và trẻ em -- Việt Nam -- Lịch sử -- Thế kỷ 20. 5. Trẻ em tị nạn -- Việt Nam -- Lịch sử -- Thế kỷ 20. 6. Trẻ mồ côi -- Việt Nam -- Lịch sử -- Thế kỷ 20. 7. Nhận con nuôi từ nước ngoài -- Việt Nam -- Lịch sử -- Thế kỷ 20. I. Hoàng Nhưing.

959.7043086914 -- dc 22

S121



# Những mảnh đời được ban tặng

Chiến dịch Không vận  
Trẻ em Việt Nam

Phóng sự 1975

DANA SACHS

Hoàng Nhung dịch

N H Æ X U Á T B Á N T R Æ



# Mục lục

LỜI TỰA	7
GIỚI THIỆU	10
LỜI TÁC GIẢ	25

## Phần I

CHƯƠNG 1:	<i>Những đứa trẻ đến từ đâu?</i>	30
CHƯƠNG 2:	<i>Người Mỹ về hết rồi!</i>	60
CHƯƠNG 3:	<i>Vô số những nhu cầu</i>	69

## Phần II

CHƯƠNG 4:	<i>Em ở đâu?</i>	
	<i>Gia đình thương yêu và đang tìm em</i>	108
CHƯƠNG 5:	<i>Thất lạc trong lúc di chuyển</i>	115
CHƯƠNG 6:	<i>Đứng trên hai chân</i>	152
CHƯƠNG 7:	<i>Những ý định tốt đẹp</i>	163
CHƯƠNG 8:	<i>Kỳ vật và những vết sẹo</i>	192

CHƯƠNG 9:	<i>Chuyến bay đến với cha mẹ: Hội chứng mồ côi nặng nề</i>	221
CHƯƠNG 10:	<i>Không có ai chăm nom chúng</i>	250
CHƯƠNG 11:	<i>Những bức ảnh, đám cháy và cơn giận dữ</i>	267
CHƯƠNG 12:	<i>Tôi muốn thấy hòa bình ra sao</i>	275
CHƯƠNG 13:	<i>Do dự và Cam chịu</i>	286

### Phần III

CHƯƠNG 14:	<i>Nguồn lực</i>	314
CHƯƠNG 15:	<i>Đứa trẻ trong ngôi nhà bị cháy</i>	323
CHƯƠNG 16:	<i>Thích ứng</i>	369
	PHẦN KẾT	382
	LỜI CẢM ƠN	390

## LỜI TỰA

*“Tôi bị Việt Nam cuốn hút ngay từ lần đầu đặt chân đến đây năm 1990. Vào thời điểm đó, tôi hầu như chưa biết gì về đất nước này, ngoài việc nước Mỹ của tôi đã từng phát động một cuộc chiến tối tệ tại đây. Cái cảm giác chuộc lỗi cứ thôi thúc tôi. Khi đến Việt Nam, tôi nhanh chóng bị ấn tượng bởi nền văn hóa và lịch sử lâu đời của đất nước này. Tôi bắt đầu viết về điều đó.”* Dana Sachs - một nhà văn, nhà báo tự do, nhà biên tập và nghiên cứu lịch sử, là một người rất đam mê viết các đề tài về Việt Nam đã trả lời như vậy trên *Dân Việt* (3.7.2010) ngay sau khi ra mắt cuốn sách thứ ba về Việt Nam của mình.

Chiến tranh là những gì tồi tệ nhất: Chết chóc, tàn phá, chia ly, đau đớn và vô số những bi ai khác... Viết về chiến tranh, về hậu quả của chiến tranh thì rất nhiều. Những hy sinh mát mát, những hậu quả khủng khiếp, những chiến thắng, những thiên anh hùng ca, những bài học về quân sự, chiến lược chiến thuật, cho đến nỗi lòng đau đớn của người vợ mất chồng, người con

mất cha, mất mẹ, tiếng nấc nghẹn ngào của những đôi lứa uyên ương... Nhưng còn có một khía cạnh nữa của cuộc chiến mà không có nhiều, nếu không muốn nói là có rất ít tác giả đề cập, hoặc là đề cập nhưng chưa thực sự đầy đủ và thấu đáo. Đó là trẻ em. Dù rằng trong các bản báo cáo hoặc tường thuật, không mấy khi người ta không nói đến những chữ như có bao nhiêu người già, bao nhiêu trẻ em hoặc phụ nữ - những đối tượng dễ bị tổn thương nhất trong chiến tranh, bị ảnh hưởng thương vong, nhưng đó thường chỉ là những con số đơn thuần hoặc những cảm xúc thương đau đã trở nên quá “quen thuộc”.

Có những người tạo ra chiến tranh, và có những người nguyện dán thân vào công việc hàn gắn vết thương chiến tranh. Những người ấy là ai, họ làm điều đó vì cái gì? Tại sao họ lại làm vậy, và họ làm điều đó như thế nào?

Không dám nói là sâu sắc và toàn diện nhất, song cũng có thể khẳng định rằng Dana Sachs đã làm được điều này theo cách của mình, với cả tấm lòng đáng trân trọng. Là tác giả có nhiều duyên nợ và gắn bó với Việt Nam, nữ nhà văn Mỹ đã bỏ ra nhiều thời gian để tìm hiểu về sự thật Chiến dịch Không vận trẻ em Việt Nam - *Operation Babylift* năm 1975, và vấn đề cho trẻ đi làm con nuôi. Tường thuật lại một cách khách quan, hé mở sự thật những sự kiện hồi đó, số phận của đám trẻ ấy ở nước Mỹ sau này là điều *Những mảnh đời được ban tặng* khảo sát và tái hiện.

Cho trẻ đi làm con nuôi ở nước ngoài để trẻ có được



cuộc sống vật chất, cơ hội học tập, chăm sóc y tế đảm bảo hay là để trẻ ở lại quê hương, đất nước của chúng, nơi chúng có được môi trường sống thân thuộc với những quan hệ tình cảm sẵn có tuy những điều kiện cho cuộc sống có thể không tốt bằng? Lựa chọn nào tốt hơn?

Và, trẻ cần một “mái nhà đẹp” hay một “gia đình ấm” hơn? Nếu như vậy, việc đưa trẻ đi khỏi quê hương mình từ khi còn rất nhỏ, có là sự giúp đỡ thực sự tốt, để rồi những đứa trẻ lớn lên nhận thức về sự thiếu hụt khi được nuôi dưỡng ở nơi không phải là đất mẹ, trong một xã hội ít người giống mình, mãi trần trở một câu hỏi, tôi là ai, tôi từ đâu tới?

Trên quan điểm của một nhà văn, nhà báo với tính khách quan cao, đặc biệt thái độ không bằng lòng với những gì sáo rỗng, thiên về cảm tính, Dana Sachs đã bỏ ra nhiều năm trời lăn lộn khắp các thư viện, các trung tâm lưu trữ, thực hiện vô số những cuộc tiếp xúc, phỏng vấn các nhân chứng cả bên Mỹ và bên Việt Nam, để tìm câu trả lời thỏa đáng cho hai câu hỏi trên, đã mang đến và bổ sung vào nguồn hiểu biết về chiến tranh của độc giả những mảnh ghép tinh tế và sâu sắc của khía cạnh ít được nhắc đến nhất này của chiến tranh thông qua hai câu chuyện chính liên quan và xoay quanh hai đứa trẻ cụ thể. Bạn đọc sẽ thêm một lần chùng lòng lại trước những câu chuyện đặc biệt này và không khỏi không đặt ra nhiều câu hỏi khác nữa, về chiến tranh và con người.

## GIỚI THIỆU

Bức ảnh ghi lại hình ảnh một dãy ghế có sọc đỏ-vàng bên trong cabin một chiếc máy bay. Trông chúng cũng giống như bất kì chiếc ghế nào của các máy bay thương mại, mặc dù chúng được sản xuất từ những năm 1970. Điều kì cục trong bức ảnh không phải là bản thân những chiếc ghế mà là những người ngồi bên trên chúng: Nằm trên mỗi chiếc ghế là một đứa trẻ nhỏ xíu được quấn trong những bộ pijama màu trắng. Là con người, chúng ta coi trẻ con là những đối tượng dễ bị tổn thương. Trong bất cứ hoàn cảnh nào, một đứa trẻ còn ãm nưã phải chịu đơn đợc là một điều kỳ cục và rất đáng thương. Những đứa trẻ đặc biệt này trông giống như những con búp bê mà những đứa trẻ ba tuổi sau khi chơi chán thường vứt ở ghế sofa. Một số đứa đang ngủ. Một đứa nhìn thẳng vào máy ảnh với ánh mắt vừa tò mò vừa xa vắng.

Lần đầu tiên tôi lướt qua bức ảnh này là vào mùa Xuân năm 2004 khi tôi tìm kiếm tài liệu về Việt Nam trên